

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการขยะแบบบูรณาการโดยมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลคลองห้าหมู่ที่ 12 อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา (1) เพื่อศึกษาสถานการณ์และการจัดการขยะของชุมชนตำบลคลองห้าในอดีตและปัจจุบัน (2) เพื่อศึกษาปริมาณและประเภทของขยะในชุมชน (3) เพื่อศึกษาแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การจัดการขยะของชุมชนตำบลคลองห้า (4) เพื่อศึกษาหารูปแบบการจัดการขยะแบบบูรณาการ (5) เพื่อศึกษากระบวนการด้านรายได้ของการจัดการขยะของชุมชนตำบลคลองห้า การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research หรือ PAR)

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนตำบลคลองห้าหมู่ที่ 12 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย แม่บ้าน ผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ และเป็นประชากรแฝง ซึ่งในตำบลคลองห้าส่วนใหญ่ ปัญหาที่เกิดจากขยะมาจากการทิ้งขยะของคนในหมู่บ้านจัดสรรมีปริมาณสะสม ขยะจากแม่ค้าเร่ การทิ้งขยะลงในแม่น้ำ และการทิ้งขยะของโรงงานอุตสาหกรรม โดยชาวบ้านในชุมชนตำบลคลองห้าส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้เรื่องการจัดการขยะอย่างชัดเจน ทีมนักวิชาการได้นัดหมายผู้นำชุมชนเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาโดยการลงพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจและจัดทำเครื่องมือชุมชน ได้แก่ การสัมภาษณ์ การทำแผนที่ชุมชน ोंงชีวิต และถอดบทเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการขยะของชุมชนตำบลคลองห้า

จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการจัดการขยะและให้ความรู้โดยวางแผนร่วมกับทีมนักวิจัยชุมชนในการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการขยะของชุมชนตำบลคลองห้า เพื่อลดปริมาณขยะและส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง โดยใช้หลักการ 3Rs (Reused Reduce Recycle) โดยใช้กระบวนการส่งเสริมให้เกิดกลไกในการคัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ โดยมีกิจกรรมด้านการจัดการขยะที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน คือ กิจกรรมด้านการให้ความรู้ในการนำขยะอินทรีย์ไปทำน้ำหมักชีวภาพ และการขุดหลุมทำปุ๋ยหมัก เพื่อให้ชุมชนสามารถนำขยะไปแปรรูปและสร้างให้เกิดรายได้ต่อไป

คำสำคัญ: การจัดการขยะ บูรณาการ